

LENNUAMET

2016. AASTA OHUTUSKOKKUVÕTE

Sisukord

Lennundusohutus maailmas	3
Lennundusohutus Eestis.....	4
<i>Lennuõnnetused</i>	4
<i>Tõsised intsidendid</i>	4
<i>Lennundusohutustasemed</i>	5
Teatamiskultuur	9
Juhtumite liigitus	10
Äriline lennutransport	11
Mittetulunduslik lennutegevus	14
Ohutuse tagamine ja järelevalve.....	15
Järelevalve	15
<i>Lennutegevus</i>	15
<i>Lennundustehnika</i>	16
<i>Lennuliikluse korraldamine ning lennuväljad ja kopteriväljakud</i>	17
Lennundusjulgestus.....	18
Rahvusvaheline koostöö.....	20

Lennundusohutus maailmas

Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) ja Euroopa Lennundusohutusameti (EASA) ohutuskokkuvõtted annavad ülevaate lennundusohutusest maailmas. Kokkuvõtted lisatakse pärast avaldamist Lennuameti kodulehele.

Lennundusohutus Eestis

Käesolev kokkuvõte kajastab Lennuametile teavitatud juhtumeid, tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprill 2014 määrusest (EL) nr 376/2014.

Kokku registreeriti 2016 aastal Eesti poolt Euroopa Ohutusjuhtumite Keskandmebaasis **543 juhtumit**.

Lennuõnnetused

Lennuõnnetusi registreeriti 1 (rohkem infot Ohutusjuurduse Keskuselt).

Eestis on lennuõnnetuste arv pigem kahanevas tendentsis, kuid alates 2010. aastast on peamised lennuõnnetused toimunud mittetulunduslikus lennutegevuses ja muus lennutegevuses (kuumaõhupallid, purilennukid jne). Viimased ärilises lennutranspordis toimunud lennuõnnetused toimusid 2010 aastal välisriigi käitajaga.

Tõsised intsidendid

Tõsiseid intsidente toimus 2 (rohkem infot Ohutusjuurduse Keskuselt).

Tõsiste intsidentide arv on pigem kahanevas tendentsis. Ärilises lennutranspordis toimunud tõsiste intsidentide põhjus on enamjaolt õhusõiduki tehniline rike. 2016. aastal toimunud ühe tõsise intsidendi osapoolteks olid nii mittetulunduslik lennutegevus kui ka riiklik lennundus.

Ohutust mõjutavast juhtumist teavitajat või muu ohutusalase info edastajat **ei karistata** tema tegevuse, tegemata jätmise või otsuste pärast, mis vastab tema kogemusele ja koolitusele. Ohutusalaselt on vastuvõetamatu raske hooletus, tahtlik rikkumine ja ohutust mõjutavast juhtumist teatamata jätmine.

Kõik juhtumid ei sisalda võrdset potentsiaalset riski saada lennuõnnetusega lõppeva sündmuste jada osaks. Juhtumitest teatamine on **väga väärtuslik** süstematiseeritud infokogumina, mida analüüsid saab tuvastada valdkondi, mille negatiivne mõju ohutusele võiks olla märkimisväärne. Samuti aitab piisava info olemasolu määratleda juhtumite järgnevusseoseid, mis viiksid juba tõsisemate tagajärgedeni.

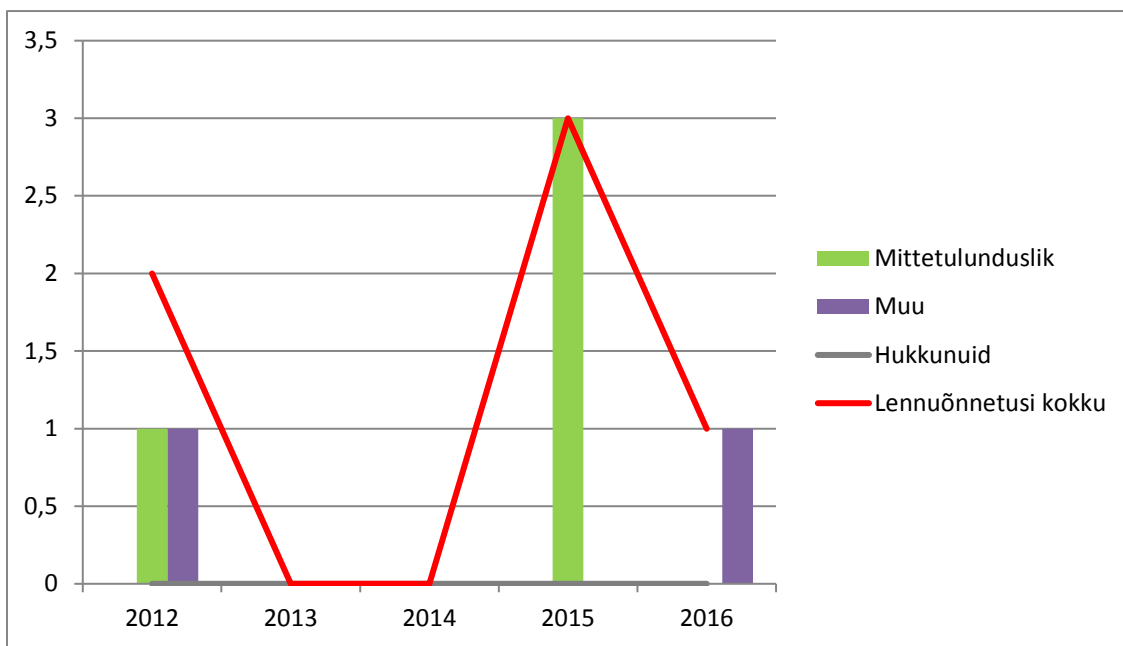
Lennundusohutustasemed

Lennundusohutustaseme kirjeldamisel liigitatakse lennutransport järgmiselt:

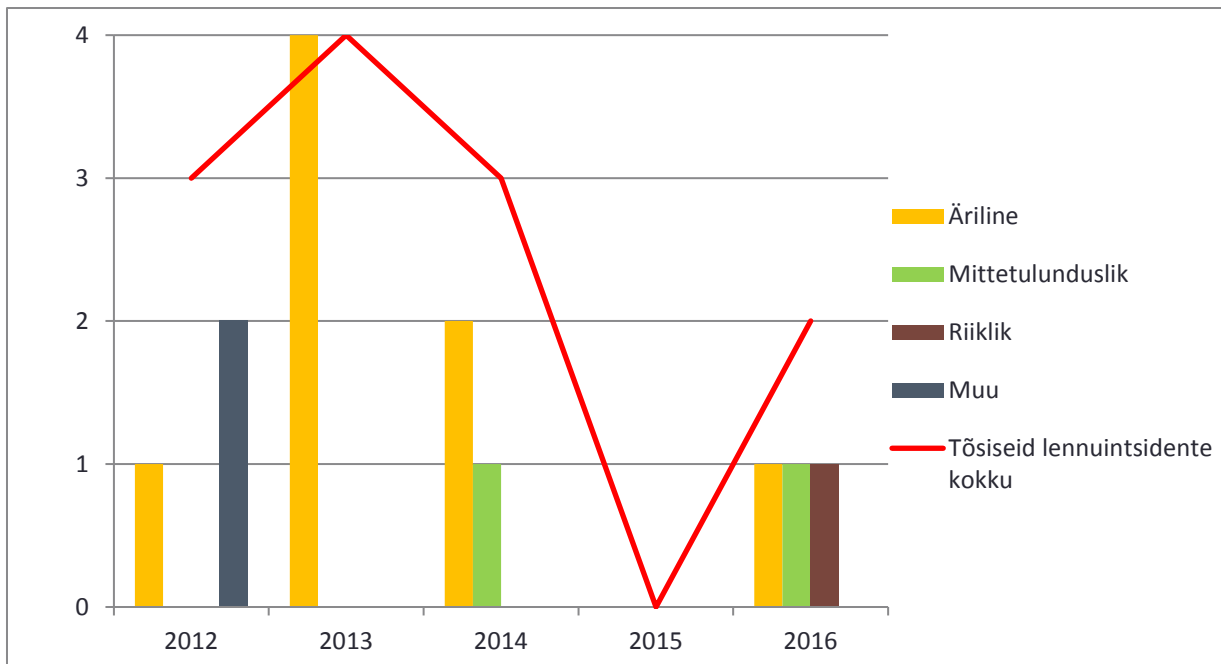
- äriplane lennutransport
 - Eestis sertifitseeritud käitaja;
 - välisriigi käitaja;
- Eesti mittetulunduslik lennutegevus;
- riiklik lennundus;
- muu lennutegevus (nt välisriigi mittetulunduslik lennutegevus või teadmata), lisaks vaadeldakse eraldi aeronavigatsiooniteenuse osutajaid ja lennuvälja käitajaid.

Kokkuleppeliselt (nii Euroopas kui globaalselt) väljendatakse lennundusohutuse üldist taset kolmel viisil, sõltuvalt sihtgrupist.

Joonistel 1 ja 2 on kujutatud **1.tase**, mis väljendab eeskätt **avalikkusele nähtavat lennundusohutuse taset**. Sellel on viie aasta lõikes toimunud lennuõnnetused ja tõsised intsidendid, hukkunute arv ja osalenud õhusõidukite lennutegevuse liigid.

Joonis 1. Lennuõnnetuste ja hukkunute arv ning lennutegevuse liik

Joonis 2. Tõsiste intsidentide arv ja lennutegevuse liik

2. taset iseloomustakse **ohutusalaste põhinäitajate** kaudu (reeglina intsidendid), mis on rahvusvaheliselt tähelepanu all kui lennuõnnetuste ja tõsiste intsidentide põhjustajad. Lisaks mõõdetakse nende abil lennundussüsteemi toimivust tervikuna.

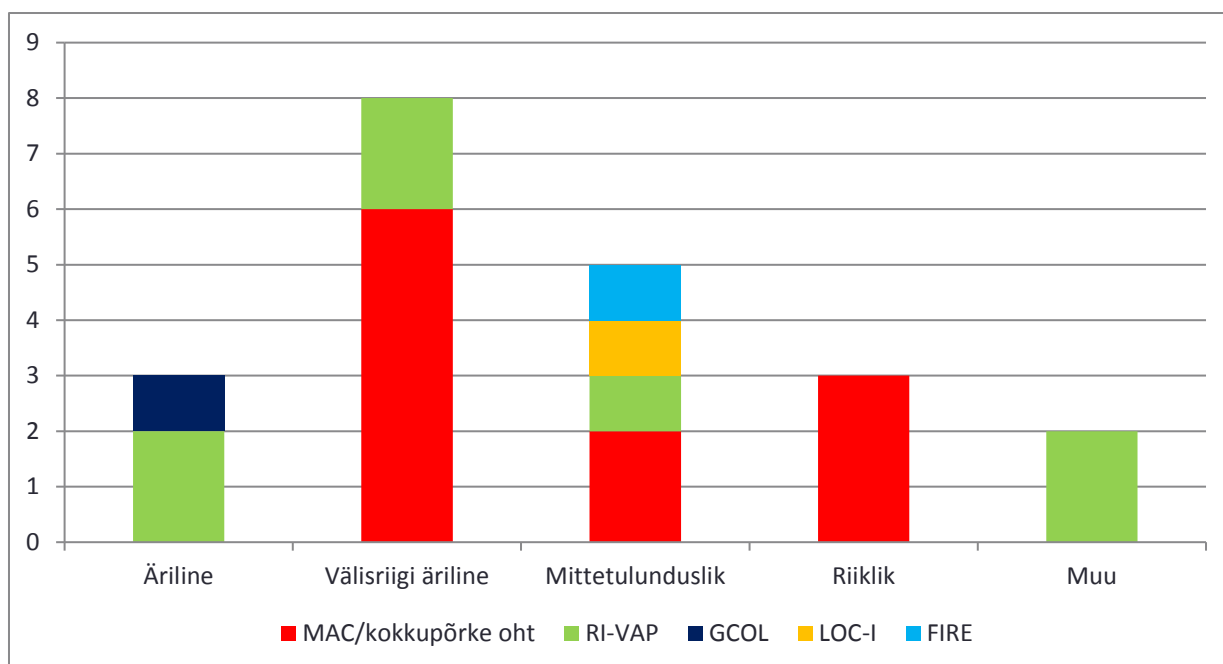
Mida suurem mõni põhinäitaja on, seda tõenäolisemalt võib see mingi aja möödudes lennuõnnetuse või tõsise intsidendiga lõppeda.

2. taseme näitajad on vajalikud eelkõige **ohutusanalüüsiks** ja neile lennundusosapooltele, kes saavad ennetavalt tuvastatud negatiivseid ohutustrende mõjutada.

Põhinäitajateks on:

- lennurajalt väljajooks (lüh. **RE**; ing.k *runway excursion*)
- lennuraja loata hõivamine (õhusõiduki, maapealse sõiduki või isiku poolt) (lüh. **RI-VAP**; ing.k *runway incursion – vehicle, aircraft, person*)
- õhus kokkupõrge või potentsiaalne kokkupõrke oht (lüh. **MAC/AIRPROX**; ing.k *mid-air collision and near misses*)
- kokkupõrge maa- või veepinnaga (lüh. **CFIT**; ing.k *controlled flight into or towards terrain or water*)
- juhitavuse kaotus õhus (lüh. **LOC-I**; ing.k *loss of control in-flight*)
- maapealne kokkupõrge (lüh. **GCOL**; ing.k *ground collision*)
- tulekahju või suits (lüh. **F-NI**; ing.k *fire/smoke (non-impact)*)

Joonisel 3 on välja toodud 2. taseme näitajate kokkuvõtte 2016 aastal.

Joonis 3. Teise taseme ohutusalased põhinäitajad

Teise taseme põhinäitajatest on enim hajutusmiinimumide rikkumistega (MAC) seotud juhtumeid, eelmisel aastal oli sarnaseid juhtumeid 36% võrra vähem. Üldjuhul on tegemist kehtestatud hajutusmiinimumide rikkumisega vähesel määral ja lühikese perioodi jooksul. Võrreldes eelmise aastaga on loata lennuraja hõivamisi (RI-VAP) jäänud 42% vähemaks.

3. taseme näitajate eesmärk on vältida 2. taseme intsidente. Näiteks mõne probleemse 2. taseme põhinäitaja parandamiseks kogu lennundusringkonnale suunatud ohutusalaste tegevuste hindamise ja eesmärgistamisega või isegi konkreetsele lennundusettevõttele suunatud ohutusmeetmetega.

Tabelis 1 on välja toodud kõik registreeritud raporteeritud juhtumid viie aasta lõikes.

Tabel 1. Registreeritud juhtumid 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Lennuõnnetus	2	0	0	3	1
Tõsine intsident	3	4	3	0	2
Intsident	115	116	85	223	303
Vahetu mõjuta ohutusjuhtum	217	163	189	204	227
Määratlemata	70	97	100	26	10
KOKKU	407	380	377	456	543
Lennuoperatsioonid Eesti lennuväljadel	60 981	49 011	48 553	52 369	50 409
Eesti lennuettevõtete lennuoperatsioonide arv	30 139	23 281	27 120	22 364	14 074

Juhtumitest teavitamise hulk on järjepidevalt kasvanud, langus toimus vaid 2012. aasta järel, mil Estonian Airi lennutegevus järsult vähenes. Hea raporteerimiskultuur annab võimaluse ennetada tõsiseid intsidente ja lennuõnnetusi ning juhtumitest saadud teavet kasutatakse vaid analüüsi, ennetamise, järelduste tegemise ning parendustegevuste rakendamise eesmärgil.

2016. aastal on 50 % **määratlemata juhtumitest** seotud aeronavigatsiooniteenuse osutamisel kasutatud seadmete tehniliste riketega, mille puhul uurimine ei suutnud tuvastada, kas juhtumil oli mõju lennundusohutusele.

Aastani 2014 (k.a) on määratlemata juhtumid ennekõike seotud militaarlendudega neutraalvete kohal. Aastast 2015 käsitletakse neutraalvete kohal lendavaid militaarlende intsidentidena. 2016. aastal 62 raporteeritud juhtumis osales 75 õhusõidukit, mis on 2015. aastaga võrreldes 23% vähem juhtumeid ja 46% vähem osalenud õhusõidukeid. Raporteeritud juhtumite puhul ei ole rikutud Eesti riigipiiri ega sisenetud Eesti õhuruumi vaid ei ole kasutatud transpondrit, edastatud lennuplaani ja/või oldud ühenduses vastava lennuliikluse üksusega. Juhtumitest, kus on rikutud Eesti riigipiiri ja sisenetud Eesti õhuruumi, kuid ei ole sisenetud Tallinna lennuinfo- ja häireteenuse piirkonda¹ ei ole raporteeritud.

Vastavalt Rahvusvahelise Tsiviillennundusorganisatsiooni (ICAO) poolt kehtestatud tsiviillennunduse nõuetele ja Eesti lennundusseadusele, peab õhusõidukil kontrollitavas õhuruumis lendamisel (välja arvatud purilennukil lendamisel selleks ette nähtud õhuruumialas) olema töörežiimis sisse lülitatud transponder. Nimetatud nõuetele mittevastavused fikseeritakse ning registreeritakse Lennuametis. Operatiivse teabe jagamine nimetatud militaarlendude kohta toimub tsiviil-militaarkoostöö raames õhuväe ja aeronavigatsiooniteenuse osutajate vahel.

¹ Lennuinfo- ja häireteenuse piirkond – piiritletud õhuruum, milles osutatakse lennuinfo- ja häireteenuseid

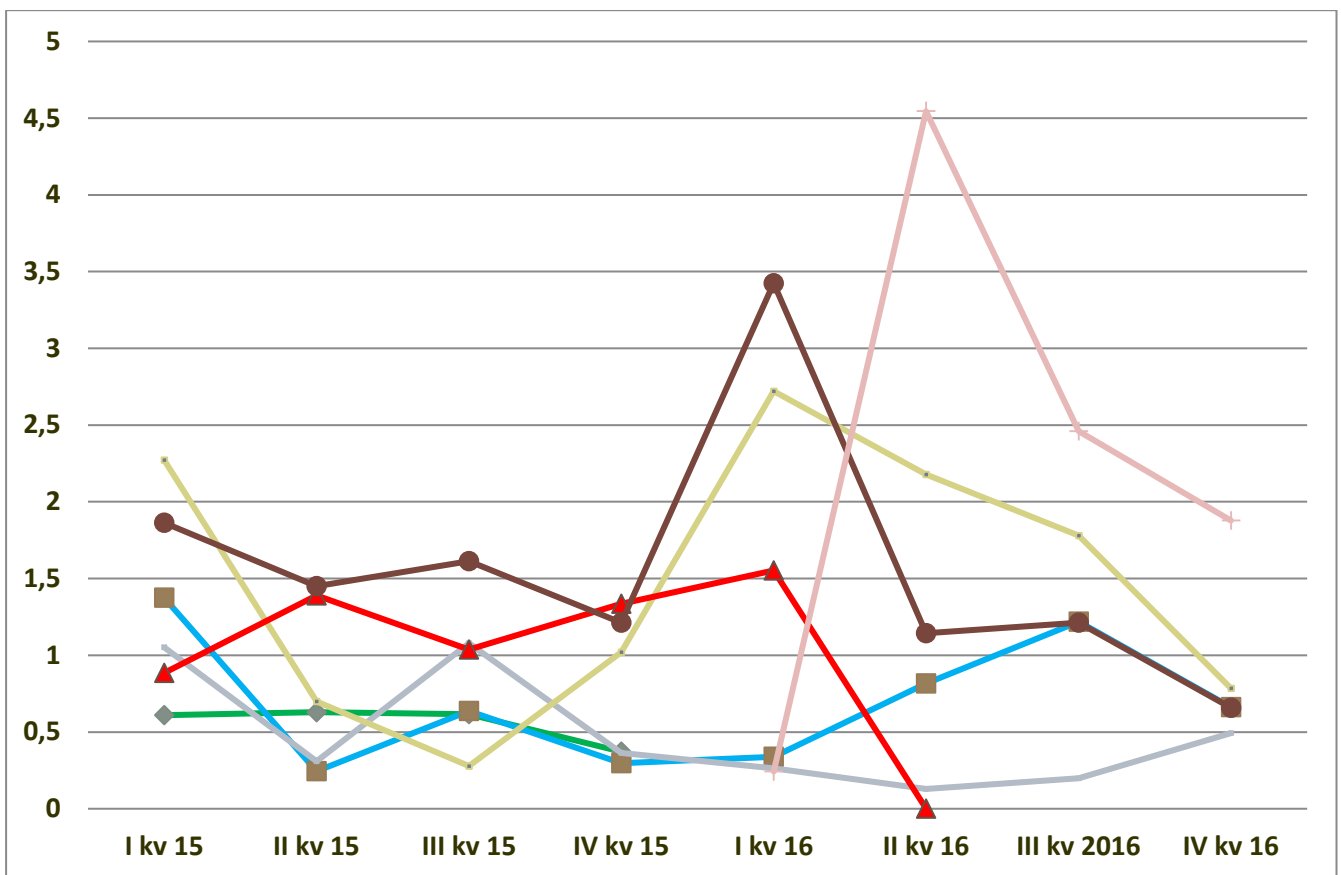
Teatamiskultuur

Joonisel 4 on isikustamata kujul Eesti lennuettevõtjate teatamiskultuuri näitajad, mis väljendab juhtumite arvu 100 lennu kohta. Graafikul näidatud juhtumite suhtarvu suur kõikumine mõne ettevõtte puhul on tingitud lendude vähesest arvust. Vähene lendude maht ja suur juhtumite arv tingib suurema suhtarvu.

Valdavalt teatatakse tehnilistest rikestest ja kokkupõrgetest linnuga kõrvalekallet käitamisprotseduuridest või lennujuhi loast.

Ettevõttel on positiivse teatamiskultuuri kujundamises olulisim roll, lisaks annab piisavas koguses ohutusalast infot väärtuslikke teadmisi nõrkadest lülidest süsteemis ning ilmestab paremini juhtumite juurpõhjust.

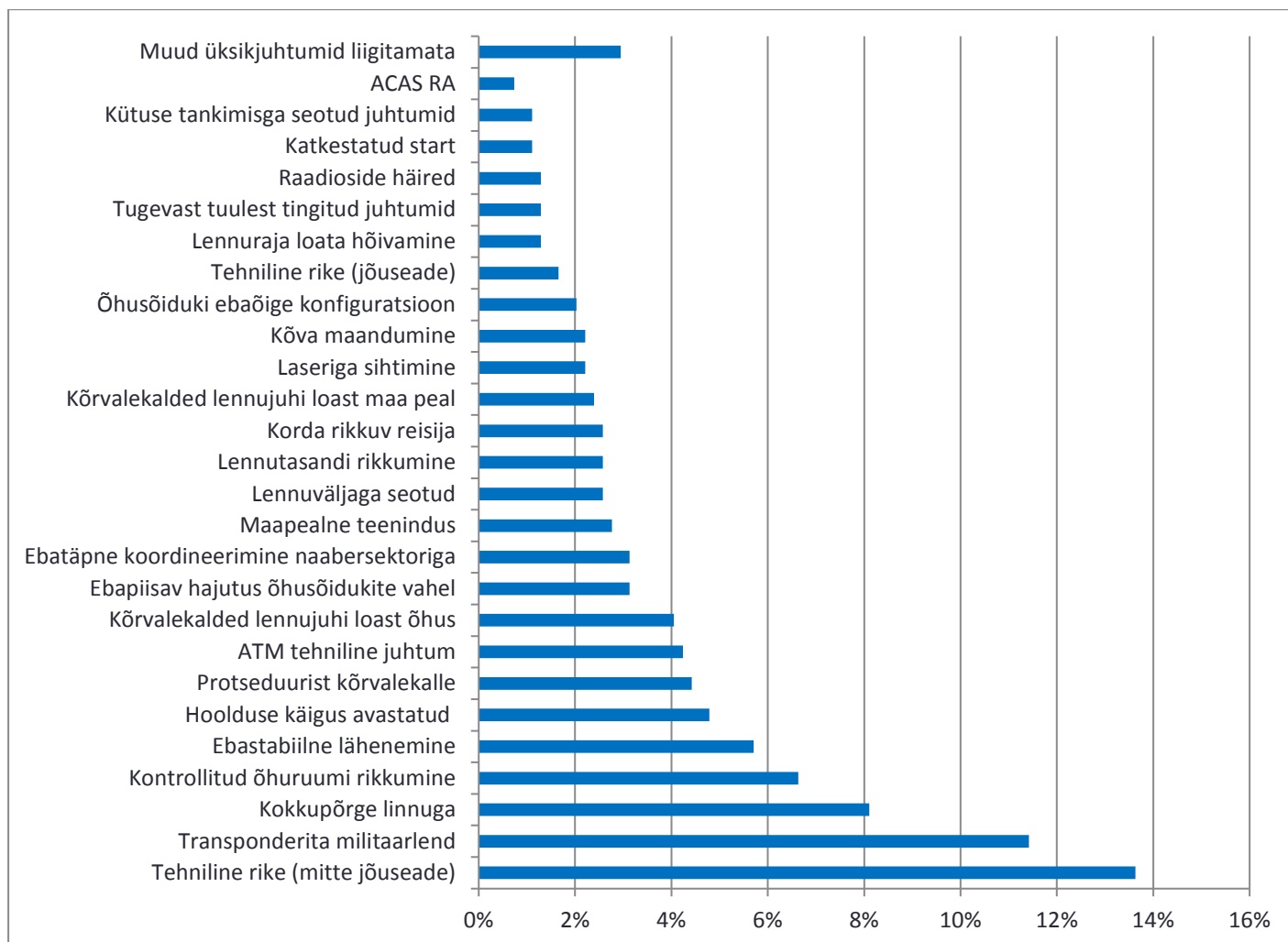
Teatamise parandamisele aitab kaasa automatiseeritud lennuandmete monitooringu (ing.k *Flight Data Monitoring*) kasutamine ehk süsteem, mis registreerib mitmeid parameetreid, mida ettevõtte saab edukalt ohutusanalüüsiks kasutada.

Joonis 4. Eesti lennuettevõtjate teatamiskultuur (juhtumite arv 100 lennu kohta)

Juhtumite liigitus

Joonisel 5 on toodud juhtumite liigitus nende toimumissageduse järgi.

Joonis 5. Juhtumite liigitus

2016. aastal toimus enim tehnilisi rikkeid, mis ei olnud seotud jõuseadmega. Tehniliste riketega seotud juhtumite puhul enamasti lend jätkub normaaltingimustes, kuid esines juhtumeid, kus õhusõiduki meeskond otsustas tagasi pöörduda.

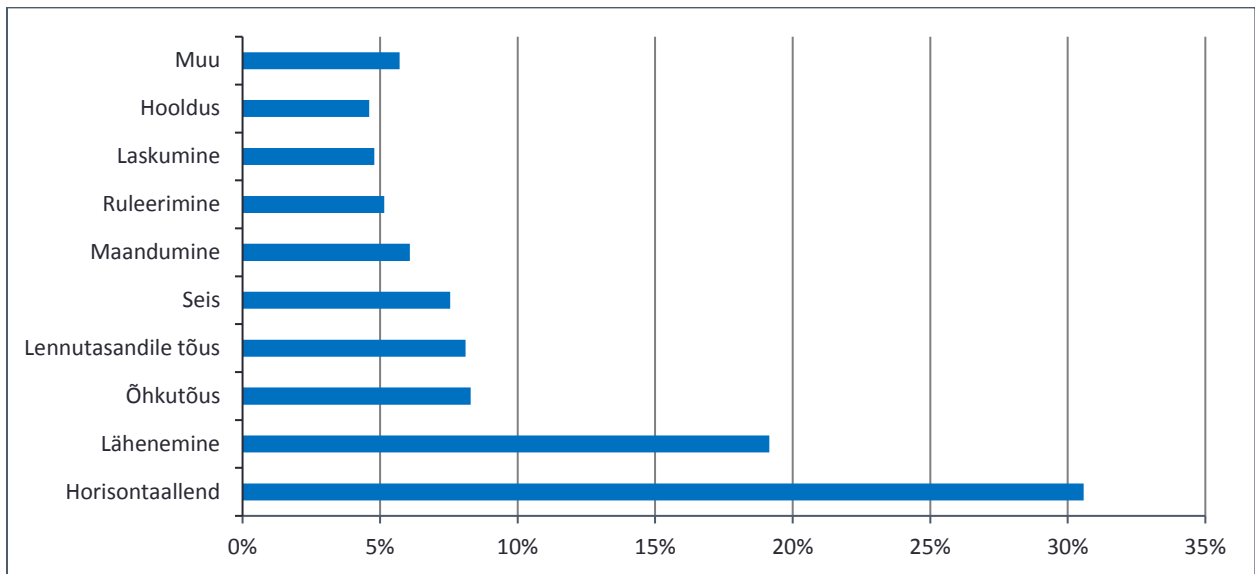
Transponderita militaarlendude osakaal on jätkuvalt suur, sellised juhtumid tõstavad märgatavalt tsiviillennujuhtide töökoormust, sest tsiviillennunduses kasutatavatel radaritel antud lende näha ei ole, kuid muu lennuliiklus tuleb nendest õhusõidukitest hajutada.

Linnuga kokkupõrked üldjuhul ei ole mõjutanud lennu jätkumist, valdavalt toimuvad lindudega kokkupõrked maandumise või õhkuõhus faasis.

Kontrollitud õhuruumi rikkumisega seotud juhtumeid on vähem, kui eelmisel aastal, kuid on siiski märkimisväärselt palju. 75% juhtumitest on põhjustatud kas riikliku lennunduse või mittetulundusliku lennutegevuse poolt.

Lisaks on kasvanud ebastabiilsete lähenemiste hulk, mille järel üldjuhul kordusringile minnakse.

Joonisel 6 on toodud lennufaasid juhtumi toimumise ajal. Kõige enam esineb juhtumeid horisontaallennul.

Joonis 6. Lennu faas juhtumi toimumisel

Äriline lennutransport

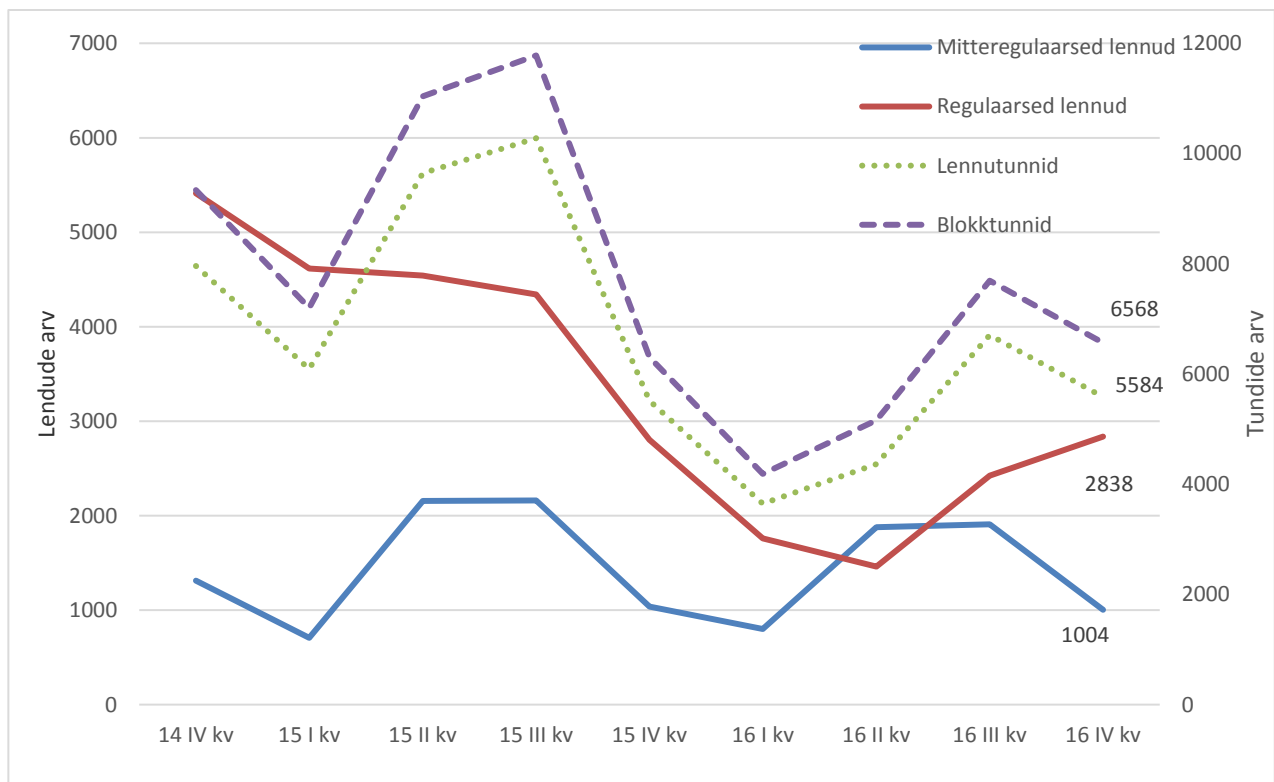
Ülevaatlisult Eesti lennutranspordist 2016. aastal:

- ✓ Eesti Lennuameti poolt väljaantud lennuettevõtja sertifikaadi alusel tegutses 9 lennuettevõtjat;
- ✓ Väljastati üks uus lennuettevõtja sertifikaat;
- ✓ Peatati ühe lennuettevõtja sertifikaat;
- ✓ Pea kõik ettevõtted kasutavad oma tegevuseks Eestis registreeritud õhusõidukeid;
- ✓ Reisijaid teenindavaid lennujaamu (Tallinn, Tartu, Kuressaare, Kärdla, Pärnu, Kihnu, Ruhnu) läbis 2016. aastal üle 2,27 miljoni reisija².

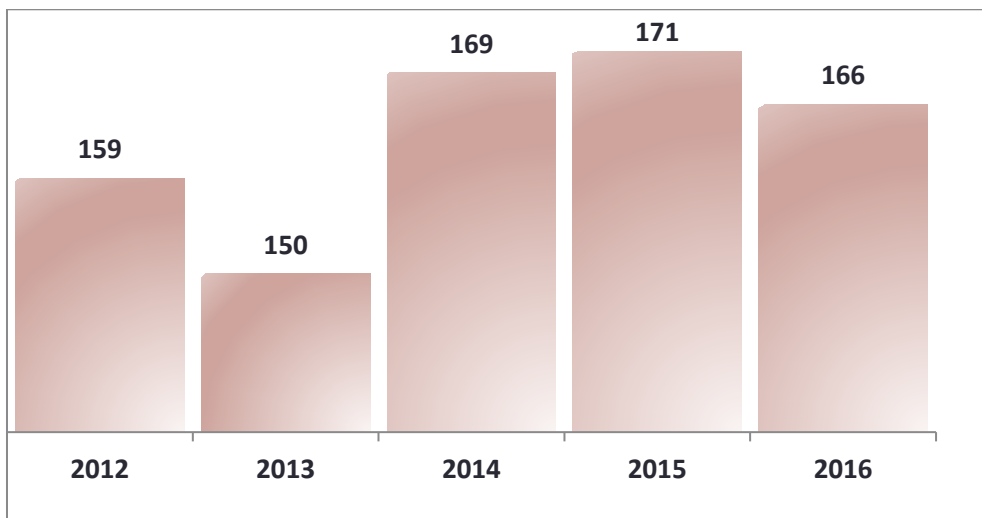
Joonisel 7 on kajastatud üheksa peamise ettevõtte statistika lendude arvu ja lennutundide kohta. Joonisel 8 on kajastatud riiklikus registris olevate õhusõidukite arv³.

² Täpsemalt lennujaamadega seonduvat infot: <https://www.ecaa.ee/et/ametist-teenused/statistika>

³ Täpsem info: <https://www.ecaa.ee/et/lennundustehnika-ja-lennutegevus/ohusoidukite-register/registri-andmed>

Joonis 7. Lendude arv ja lennutunnid⁴

Joonis 8. Registreeritud õhusõidukite arv

Eestis registreeritud õhusõidukite arv vähenes eelmise aastaga võrreldes 3%.

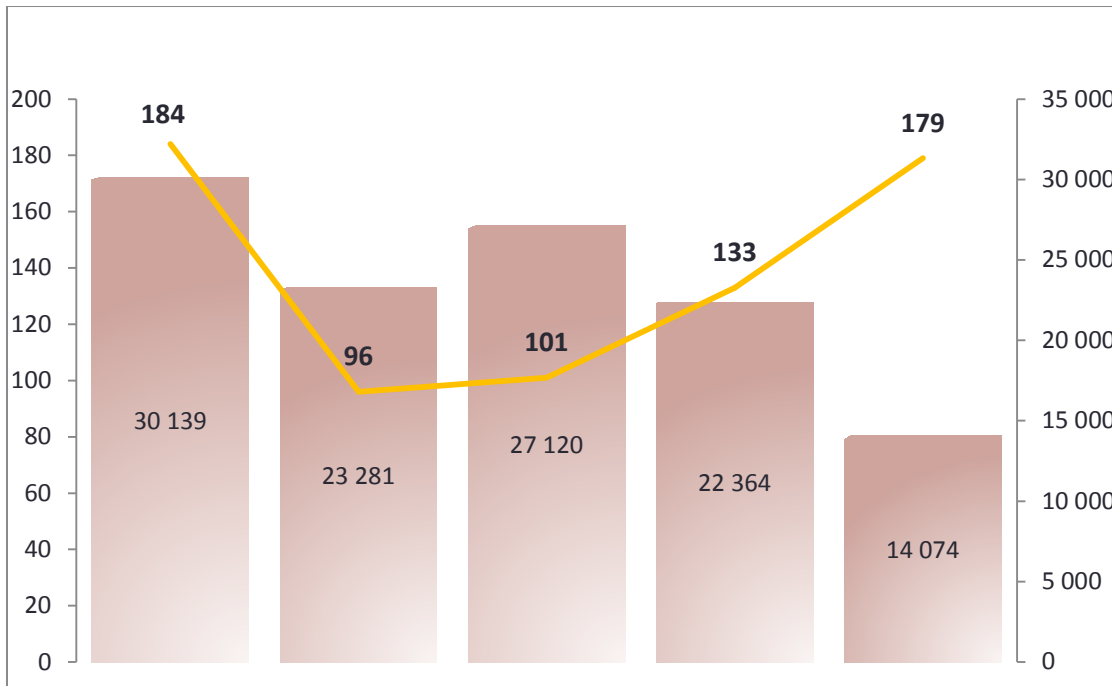
Eestis sertifitseeritud lennuettevõtete poolt teatati 2016. aastal **179 juhtumist**, millest **74** leidsid aset Eestis.

Lennuõnnetustega seotud riskide vähendamine riiklikul tasemel saab alguse arenenud ohutusjuhtimisest lennundusettevõttes, kus töötajad teatavad ohutust mõjutavatest sündmustest teadlikult ja vabatahtlikult ning kus juhtumeid ka süstemaatiliselt analüüsitakse. Kõige keerulisem ja aeganõudvam (nii lennundusettevõttes kui riigis tervikuna) on parema ohutuslase suhtumise edendamine, mis osaliselt väljendub raporteerimiskultuuris. Teatatud juhtumite arvust on näha, et

⁴ Eestis sertifitseeritud lennuettevõtete poolt esitatud 2016. aasta andmed

raporteerimiskultuur on lennuettevõtetes paranemas ning see aitab nii lennundusettevõtetal kui riigil ennetada lennuõnnetusi ja tõsiseid intsidente.

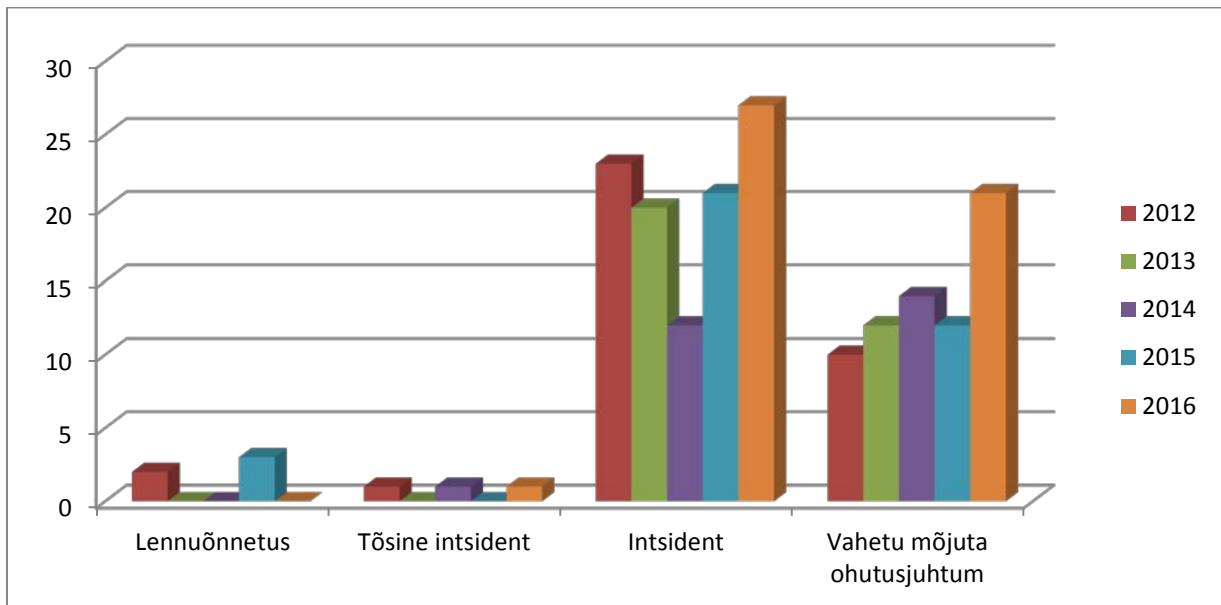
Joonis 9 kajastab Eesti äriliste lennuettevõtete poolt teatatud juhtumite ja lennutundide arvu viimase viie aasta lõikes.

Joonis 9. Teatatud juhtumite arv ja lennutundide arv Eesti ärilises lennutranspordis

Mittetulunduslik lennutegevus

Joonisel 10 on näidatud mittetulundusliku lennutegevusega seotud juhtumeid aastatel 2012-2016. 2016. aastal registreeriti kokku 49 juhtumit: 1 tõsine intsident, 27 intsidenti ja 20 vahetu mõjuta ohutusjuhtumit, mille üheks osapooliks oli mittetulunduslikus lennutegevuses (ing.k *General Aviation*) kasutatav õhusõiduk. Intsidentide ja lennuõnnetuste arv on eelmiste aastatega võrreldes kasvanud. Juhtumite arvu kasv on tingitud ennekõike lendude mahu suurenemisest. Peamised juhtumid on seotud loata õhuruumi sisenemise ja lennujuhi loa piirangu eiramisega. Juhtumite algpõhjus on sageli ebapiisav lennueelne planeerimine ja vähene lennukogemus.

Joonis 10. Mittetulundusliku lennutegevusega seotud juhtumid

Ohutuse tagamine ja järelevalve

Alates 15. novembrist 2015 kohaldus Eesti jaoks Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EL) nr 376/2014, 3. aprill 2014, mis käsitleb tsiviillennunduses toimunud juhtumitest teatamist ning juhtumite analüüsi ja järelmeid.

Määruse eesmärk on suurendada tsiviillennundusohutust Euroopa Liidus ning tagada asjakohase ohutusosalase teabe edastamine, kogumine, talletamine, kaitsmine, vahetamine, levitamine ja analüüsimine.

Määrusega tagatakse, et:

- kogutud teabe analüüsimise alusel võetakse vajaduse korral õigeaegselt kasutusele ohutusmeetmeid;
- ohutusteabe pidev kättesaadavus teabe nõuetekohast konfidentsiaalsust ja kasutamist käsitlevate eeskirjade kehtestamise abil ning teataja ja lennuohutust mõjutavate juhtumite ettekannetes nimetatud isikute kaitse ühtlustamise ja suurendamise kaudu;
- lennundusohutusriske kaalutakse ja käsitletakse nii Euroopa Liidu kui riiklikul tasandil.

Lennuohutust mõjutavate juhtumite teatamise ainueesmärk on lennuõnnetuste ja -intsidentide ärahoidmine, mitte süüle või vastutusele osutamine.

Järelevalve

Lennuameti ohutusjärelevalve tegevuse üle viis EASA 2016. aastal läbi kaks standardiseerimisaudit:

- EASA standardiseerimisaudit lennutegevuse osakonnale juunis;
- EASA järelaudit lennuliiklusteeninduse ja lennuväljade osakonnale mais ja juunis.

Lennuamet andis välja kaks üldkorralduslikku ettekirjutust, 12 ettekirjutust, sealhulgas ühe hoiatuse. 2016. aastal algatati 9 väärteomenetlust, millest viie menetlus on pooleli ning neli menetlust lõpetati. Lõpetatud menetlustest 2 lõpetati otsusega. Peamised väärteomenetlused on algatatud lennureeglite rikkumise ja lennundusjulgestuse nõuete rikkumise tõttu.

Lennutegevus

Perioodil 01.01.2016 – 31.12.2016 viis lennutegevuse osakond järelevalve tegevusi läbi järgmiselt:

Lennuettevõtjaid on lennutegevuse osakonna järelevalve all kokku 9 ettevõtjat, kelle üle järelevalvet teostati 31 korral ning lennul inspekteerimisi teostati 7 korral.

Uusi lennuettevõtja sertifikaate taotlejaid oli kokku 3 ning nendest jõudis sertifikaadini ainult 1 taotleja.

Mittetulundusliku lennutegevuse poolelt toimus augustis üleminek määrus 965/2012 VI ja VII lisa kohasele (NCC/NCO⁵) regulatsioonile. Sellega seoses esitati 1 deklaratsioon, mille menetlus lõpetati kuna deklarant ei vastanud enam deklareerimise kohustuse nõuetele. Lõpetati 2 mittetulundusliku lennutegevuse sertifikaati.

⁵ Non-commercial with complex motor-powered aircraft / Non-commercial with other-than-complex motor-powered aircraft

Lendude kooskõlastuste osas toimus novembris üleminek määrusele nr 452/2014, millega kehtestatakse kolmandate riikide käitajate lennutegevusega seotud tehnilised nõuded ja haldusmenetlused.

Aasta jooksul kooskõlastati 55 korral Eesti ettevõtjate poolt teostatud lennutegevust (huvilennud, lennundusüritused ja erisused lennureeglitest).

Osakonna muud toimingud:

• Sertifikaadi muudatuste taotlusi	23
• Sertifikaatide hulk	27
• Koolitussertifikaatide hulk	8
• Erinevate käsiraamatute muutmisi ja kooskõlastamiste taotlusi	83
• Erinevate käsiraamatute muutmised ja kooskõlastamised	40
• Erinevate koolituskäsiraamatute muutmisi ja kooskõlastamiste taotlusi	7
• Erinevate koolituskäsiraamatute muutmisi ja kooskõlastamisi	9
• Mehitamata õhusõidukite ühekordsed load	313
• Mehitamata õhusõidukite kooskõlastused	940
• Ülelennu/maandumisluba	168
• Õhusõiduki meeskonnaliikme sertifikaat	137
• Salongitöötaja load	2
• Kontrollpiloodi load	11
• Piloodiload	415

Lennundustehnika

2016. aasta lõpu seisuga oli lennundustehnika osakonna järelevalve all 32 organisatsiooni (2015. aastal 35 organisatsiooni):

• Osa-M jätkuva lennukõlblikkuse organisatsioonid	13
• Osa-145 hooldusorganisatsioonid	10
• Osa-147 koolitusorganisatsioonid	2
• Osa-21 tootmisorganisatsioonid	1
• Mitte-EASA organisatsioonid	6

Lisaks liinihoolduse jaamad ja alltöövõtjad välisriikides 8

Lennundustehnika osakond auditeeris 2016. aasta jooksul ettevõtteid 32 korral (2015. aastal 37 korral):

• Jätkuva lennukõlblikkuse organisatsioonid	15
• Hooldusorganisatsioonid	13
• Koolitusorganisatsioonid	4

Osakonna muud toimingud:

• Registritoimingud - registreerimine, andmete muutmine, kustutamine	59
• Õhusõiduki lennukõlblikkussertifikaate menetlused	41
• Õhusõiduki lennukõlblikkuse kontrollid	34
• Mürasertifikaatide menetlused	12
• Hooldusorganisatsioonide sertifitseerimine ja järelevalve	13
• Lennukõlblikkust korraldavate org.-de sertifitseerimine ja järelevalve	15

• MTO koolitusorganisatsiooni sertifitseerimine ja järelevalve	4
• Lennulubade menetlused	19
• Õhusõiduki perroonikontroll – SAFA, SANA, SACA	40
• Õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse monitooring – ACAM	8
• Organisatsioonide käsiraamatute ja hooldusprogrammide läbivaatus	74
• Taotlused Osa-66 loa saamiseks, muutmiseks, uuendamiseks	62

Ettevõtete peamised probleemid on:

- Kvaliteedisüsteemi nõrkus, kvalifitseeritud personali puudus, formaalselt läbiviidud siseauditid, mittevastavuste algpõhjuste puudulik väljaselgitamine, ebaefektiivsed parandusmeetmed, kvaliteedisüsteemi ebapiisav iseseisvus - sõltuvus juhtkonna ärieesmärkidest.
- Protseduurid käsiraamatutes kirjeldatud, kuid puudulikult rakendatud, personalile tundmatud või ignoreeritakse teadlikult.
- Kokkuhoidu püütakse saavutada personali kulude ja lennuohutuse nõuetest tulenevate kulutuste arvel. Personali osas on halvem olukord väikestes organisatsioonides.
- Vastutavate juhtide sagedasest vahetamisest tulenevalt korduvad samad mittevastavused. Parem on olukord stabiilsetes organisatsioonides.
- Soovimatus teha lennuohutust mõjutavatest juhtumitest ettekanded, kui juhtum on tingitud ettevõtte enese vigadest.

Lennuliikluse korraldamine ning lennuväljad ja kopteriväljakud

Võrreldes eelmise aastaga on lennuliiklusteeninduse ja lennuväljade osakond läbi viinud 2 auditit rohkem.

Perioodil 01.01.2016 – 31.12.2016 viis lennuliiklusteeninduse ja lennuväljade osakond läbi 30 inspekteerimist:

• Aeronavigatsiooniteenuse osutajad	13
• Lennuväljad/kopteriväljakud	11
• Koolitusorganisatsioon	3
• Lennujuhtimis- ja raadionavigatsiooniseadmed	2
• Lennuprotseduuride väljatöötaja	1

Aeronavigatsiooniteenuse osutajaid sertifitseeriti ühel korral, sertifikaati muudeti kahel korral.

Koolitusorganisatsioonidest sertifitseeriti 2 uut koolitusorganisatsioon ja muudeti ühel korral.

Sel aastal on re-sertifitseeritud 4 lennuvälja: Varstu, Kihnu, Ruhnu ja Kuressaare. Muudetud on Tallinna lennuvälja sertifikaat, tühistatud sertifikaate ei ole.

Lennujuhtimis- ja raadinavigatsiooniseadmeid on osakond sel aastal sertifitseerinud (või re-sertifitseerinud) 9 korral. Kehtivus on lõppenud või on kehtetuks tunnistatud 5 seadme sertifikaati. Ühel korral sertifikaati muudeti.

• Erinevate käsiraamatute muutmised ja kooskõlastamised – taotlused	17
• Erinevate käsiraamatute muutmised ja kooskõlastamised	14

Muude lubade taotlemine:

• Lennujuhi loa muutmise taotlemine	140
• Lennujuhi loa taotlemine	7
• Lennujuhi õpilase loa taotlemine	12
• Lennujuhi õpilase loa muutmise taotlemine	8
• Lennuinformaatori loa uuendamine	4
• Tasemetestija volituse taotlemine	6 ⁶

Muud osakonna teemad:

- Õhuruumi poliitika
- Piiriülene teenuseosutamine Läti meteoroloogiateenuse osutaja ja Eesti meteoroloogiateenuse osutaja vahel.
- Tsiviil-militaarkoostöö raames välja töötatud ja kehtestatud ajutine eraldatud ala TSA1601.
- NATO õhuturbe kokkulepe

Lennundusjulgestus

Lennundusjulgestust reguleerivate õigusaktide täitmise üle teostab riiklikku järelevalvet Lennuamet. pädevuses on muuhulgas lennundusjulgestusnõuete täitmise üle lennundustegevusega tegeleva ettevõtja, lennuettevõtja või lennuvälja käitajaga lepingulistest suhetes oleva puhastusettevõtja või julgestusteenust osutava ettevõtja, lennuettevõtja õhusõidukeid varustava toitlustusettevõtja ning lennutranspordiga edastatava kauba või posti käitlemisega tegeleva ettevõtja poolt.

Määruse 300/2008 lisa II, majandus- ja kommunikatsiooniministri 29. juuli 2005 määrus nr 83 "Lennundusjulgestuse järelevalve teostamise kord" ja lennundusjulgestuse osakonna käsiraamat moodustavad lennundusjulgestuse riikliku järelevalvekava (ing.k *National Civil Aviation Security Quality Control Programme*) ning on Lennuameti järelevalvetegevuste aluseks.

Käsiraamatus kirjeldatakse lennundusjulgestuse riikliku järelevalve organisatsioonilist struktuuri, järelevalvetegevuste planeerimise aluseid, järelevalvetegevuste läbiviimist ja dokumenteerimist, tuvastatud puuduste kõrvaldamisega seotud tegevusi ning sunnivahendi kohaldamise põhimõtteid. Järelevalvetegevused hõlmavad julgestusauditeid, inspekteerimisi, teste, ülevaatusi ning uurimisi. Järelevalve käigus hinnatakse tegevuse vastavust nii siseriiklikele kui ka rahvusvaheliste organisatsioonide nõuetele ja soovitudele, sealhulgas parimatele tavadele.

2016. aastal on lennundusjulgestuse osakonnas läbi viidud kokku 38 järelevalvetegevust. Eelmise aasta lõikes tervikuna oli vastav arv 34.

2016. aastal viis lennundusjulgestuse osakond läbi:

• Auditid	8
• Inspekteerimised	24
• Julgestusmeetmete testimine	37
• Ülevaatused	2

⁶ alates 2016. a augustist kantakse märke lennujuhi loale

- Järeltegevused 11
- Etteteeatamata tegevused 23

Julgestusmeetmete rakendamise osas tuvastas Lennuamet 2016 aastal nõuetele mittevastavusi 26 korral. Kokku neljal (4) korral vormistati mittevastavuse kõrvaldamiseks ettevõttele ettekirjutus.

Menetlusi on lennundusjulgestuse osakond läbi viinud järgnevalt:

Tulenevalt määruse (EÜ) nr 300/2008 artiklist 12 ning 13 peavad liikmesriigis opereerivad lennuettevõtjad ning liikmesriigi lennuväljad koostama, kohaldama ja haldama julgestusprogrammi, mis tuleb esitada pädevale asutusele, sama kohustus ka muudel julgestusmeetmeid. 2016. aastal on Lennuameti lennundusjulgestuse osakond saanud kokku 27 taotlust ettevõtete julgestusmeetmete muudatuste kooskõlastamiseks.

Kõik julgestusmeetmeid kohaldavad isikud olema Lennuameti poolt tunnustatud. 2016 aasta lõikes on Lennuametile esitatud kokku 26 taotlust julgestusmeetmeid kohaldavate isikute tunnustamiseks.

Kokku on eeltoodud menetluste raames Lennuameti poolne tunnustus väljastatud 128 isikule.

Julgestuskoolituse alaste dokumentide kooskõlastamise eesmärgiks on tagada ettevõtete lennundusjulgestuse alaseid tööülesandeid täitvate isikute koolituse kvaliteedi vastavus rahvusvahelistele standarditele ning soovitudele ja siseriiklikele õigusaktidel. Koolituskava peab uuendama lennundusjulgestusnõuete või julgestusmeetmeid kohaldava ettevõtja tegevuse muutumise korral või muudel asjakohastel juhtudel. 2016 aastal on Lennuametile esitatud 7 taotlust koolituskavade või nende muudatuste kooskõlastamiseks.

Julgestusmeetmete erandite kooskõlastamine (sh läbivaatusest vabastamine ning keelatud esemete või ainete kaasavõtmine) 34 korral.

Rahvusvaheline koostöö

Lennuamet osaleb mitmes rahvusvahelises koostöögrupis, mille eesmärkideks on lennundusohutuse taseme tõstmine. Lisaks alltoodud osapooltele tehakse jooksvat koostööd kõikide välisriikide lennundusametitega vastavalt vajadusele.

Euroopa Liit (sh EASA)

- erinevates töörühmades osalemine
- õigusloomealane koostöö regulatsioonide muudatusteks
- lennundusohutusprogrammi ja ohutusanalüüsiga seonduv koostöö
- ühtse Euroopa taevaga seotud koostöö

ICAO

- lennundusohutuse pideva parendamise eesmärgil veebipõhises raamistikus ICAO CMA (Continuous Monitoring Approach) osalemine
- õigusloomealane koostöö arvamuste ja ettepanekute esitamiseks
- ohtlike ainete operaatorite ja regulaatorite koostöö grupp

European Civil Aviation Conference (ECAC)

- lennundusjulgestuse foorumites osalemine
- õigusloomealane koostöö Doc 30 ning selle lisade muutmise
- ECAC-i poolt korraldatavatel koolitustel osalemine
- ECAC-i poolt Eestis läbi viidavate auditite koordineerimine

EUROCONTROL

- lennuliikluse korraldusega seotud ohutusalase teabevahetuse koostöö
- LSSIP (Local Single Sky ImPlementation) koostöö

North European Functional Airspace Block (NEFAB)

- Eesti, Läti, Norra, Soome lennuametite, riikide ja aeronavigatsiooniteenuse osutajate vaheline koostöö